

ZAKLJUČNA RIJEČ ZAGREBAČKOG NADBISKUPA

Draga braćo svećenici!

Htio bih vas upozoriti na jedan posjet. U mjesecu ožujku dolazi k nama mons. Kraszewski, pomoćni biskup kardinala Wyszynskog iz Varšave. On će boraviti u našoj domovini dva tjedna i bit će na raspolaganju za susret sa svećenicima. Zamoljen je da izloži iskustva koja ima poljski narod u apostolatu obitelji, duhovnih zvanja, svećeničkog odgoja i života. Govorit će o njihovim nastojanjima i radu oko toga da narod bude prožet duhovnim shvaćanjima. Posebno će nam prikazati iskustva poljske Crkve u apostolatu koja ostvaruju u pobožnosti prema Majci Božjoj, o stvarnoj prisutnosti Marije u životu Crkve i u životu jednoga naroda.

Dolazak poljskog biskupa pada u vrijeme korizme kada se održavaju i korizmeni svećenički susreti. Mislim da će se organizirati točni dani susreta s biskupom u nekim središtima: Zagrebu, Rijeci i Splitu.

Još jednom zahvaljujem svima onima kojima je i o. Dekan zahvalio na suradnji, bilo kao predavačima, bilo kao organizatorima, bilo kao suradnicima u raspravama.

Muka je zajednička; tjeskobe su prisutne. Zaista se nalazimo pred sudbonosnim pitanjem obitelji.

Papa Ivan Pavao II. izazvao je baš na tom području protivljenja. Tu je, mogli bismo reći, prvi puta naišao na sukob. Počeli su ga kritizirati zato što naglašava u ime Crkve neke vrijednosti koje se odnose na brak i na obitelj. Načela Crkve naglašava jasnom čistoćom i opravdava u ime čovječnosti.

Papa Pavao VI. je tu također jasan. On kaže:

»... Crkva želi stvarnost i bitnost ljudske ljubavi spasiti. To svijet ne razumije. Svijet misli da su crkveni zakoni zabrane, tabu, zapreke za pravu ljubav i osuda tjelesnih čina. Ja ne poričem da su i neki predstavnici Crkve zastupali to stanovište. Ali stvari se moraju uvijek prosudivati sa stanovišta najviših vrednota...« (Jean Guitton — DIALOG MIT PAUL VI, S. 274).

Pavao VI. dalje kaže:

»Poznat mi je neizbježiv prigovor: Vi stavljate preteški jaram na ljudsku narav. Ali što je zapravo ta ljudska narav? Zar je ljudska narav ono što je čovjek zbog svojih mnogih pogrešaka i vanjskih okolnosti postao, ili ono što bi čovjek trebao i po Kristovoj milosti mogao biti?

»Zar se moralni zakon treba ravnati prema onome što se općenito događa? U ovom slučaju to bi značilo reducirati moral na običaje (koji bi — među nama govoreći — mogli sutra biti pokvareniji nego danas). Kako će nas to dovesti? Zar ne bi naprotiv trebalo čuvati svu uzvišenost ideala i onda kada je taj nivo teško dohvatljiv... Svi pravi prijatelji ljudske naravi i istinske ljudske sreće, vjernici kao i nevjernici, bit će u dubini srca... zahvalni autoritetu koji posjeduje dovoljno svjetla, snage i pouzdanja da ideal ne umanjuje. Proroci Izraela i apostoli Crkve nisu nikad pristali na to da se ideal snizuje... Nikada nisu sužavali ponor između ideala i naravi. Nikada nisu umanjili značenje grijeha, nego baš naprotiv...« (Ib. S. 277, 278).

I ove riječi Pavla VI. neka nam budu poticaj da ne spuštamo zastavu ideala; da ulijevamo hrabrost i budimo svijest kako bi vjernici doživjeli misterij braka u svjetlu Kristovom sa što većom odgovornošću.

Vrlo je važno posvetiti što više pažnje i brige mladima. Treba ih dizati u visine ideala još dok se nisu odlučili na brak, da bi bolje shvatili što se preuzima sakramentom ženidbe.

Unatoč tolikim porazima i neuspjesima ima i pobjeda. Zastavu ideala drže u procesu života i društva pobjednici. Imamo i danas obitelji koje žele savjesno živjeti taj ideal. Zato ih treba hrabriti.

Važno je kako će svećenik dočekati i primiti mladence. Nemojte ih odmah dočekati s osudom jer nisu dovoljno pripremljeni. Oni dolaze iz određenih situacija za koje često nisu subjektivno odgovorni. Već su možda od djetinjstva bili u sredini u kojoj su ostajali bez najosnovnijih informacija. Treba najprije gledati koliko imaju dobre volje i naravne ljudske zrelosti; koliko su raspoloženi za dijalog i o onome što ne znaju i što im nije bilo dano. To ćemo raspoloženje kod njih razvijati ako ih primimo s razumijevanjem i sa strpljivošću. Mi moramo uvijek biti oni koji nastoje spasiti. Ako im ne možemo reći DA, neka naš NE ne bude takav da ih zauvijek otjera. Naš DA mora biti obrazložen; naš NE mora biti obrazložen, ali tako da oni to obrazloženje shvate kao brigu za dobro njihove budućnosti.

Ti su susreti za svećenika tjeskobni jer se često nađu pred pitanjem što sada učiniti. Iskrena evandeoska ljubav uvijek će dati nadahnuće u takvim susretima.

Obitelj je korijen društva. Spasenje se čovjeka odlučuje u obitelji. Stoga nije nikad suvišno naše nastojanje da ovoj Božjoj ustanovi posvetimo što više ljubavi, pažnje i služenja.

Sviđa mi se prijedlog vlč. g. Korpara da se izda jedna knjižica od nekoliko stranica s bitnim informacijama kako bi mogla doći u svaku kuću. Prigodom blagoslova kuća vi ipak prođete kroz barem 90% naših obitelji. One vas prime makar nisu praktički redovite vjerničke obitelji. To je također jedna mogućnost susreta kad možete svakoj obitelji donijeti spomenutu knjižicu, pa da to bude potrebna informacija i apostolski dolazak u kuću i u vidu budućih obitelji.

Ponovno naglašavam: nemojmo gubiti hrabrost. Ne dopustimo da nas beznađe pobijedi i slomi. Učinimo svoje; učinimo ono što Isus od nas zahtijeva a Crkva očekuje. Ne zaboravimo da će i Bog učiniti svoje.

Molimo za obitelji. Pokušajmo u vjerničku molitvu unijeti i zaziv za obitelji; za one koji se pripremaju za brak; za one koji se nalaze u krizi braka, koje muče tjeskobe. Neka znaju da vjernička zajednica nosi njihove tjeskobe i da za njih moli.

Neka nad našim djelovanjem bdije Bog. Neka bude prisutan i zagovor Majke Božje koja nije samo Majka nazaretske obitelji, nego i Majka Crkve i Majka općinstva svetih.

S tim mislima vam još jednom svima zahvaljujem i zajedno s ocem nadbiskupom sazivam na sve Božji blagoslov.

† *Franjo Kuharić*
nadbiskup